

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL UAB „EKO PIRK“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS
ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2016-08-18 Nr.12R-88

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkė), Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio, Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės bei Teisės skyriaus vedėjos Audronės Kaušylienės,

sekretoriaujant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyriausiajai specialistei Loretai Andriulaitytei,

dalyvaujant UAB „Eko pirk“ atstovei (*duomenys neskelbtini*) (2016-08-18 *Įgaliojimas dėl teisės atstovauti Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnyboje*); UAB „Eko pirk“ atstovui (*duomenys neskelbtini*) (2016-08-17 *Įgaliojimas*); UAB „Eko pirk“ atstovei (*duomenys neskelbtini*) (2016-08-18 *Įgaliojimas dėl teisės atstovauti Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnyboje*); Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Vilniaus valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos vyriausiajai specialistei – maisto produktų inspektorei (*duomenys neskelbtini*) (2016-03-24 *Įgaliojimas Nr. 69K1-134*),

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo bylą pagal Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Vilniaus valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) 2016-05-17 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 69RIP-26 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Eko pirk“ (įmonės kodas 302454360, adresas – Mokslininkų g. 6A, Vilnius) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-05-19 gavo Tarnybos 2016-05-18 raštu Nr. 69D1-(69.5)-855 persiustą Protokolą dėl UAB „Eko pirk“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, reklamuodama **maisto produktus**: „Spindulinės pupuolės MUNG AMRITA, 25 kg“, „MACA šaknies milteliai – stiprus afrodisiakas!“, „Kokosų sirupas BALI NUTRA, 300 g“, „Ekologiškos mėlynžiedės liucernos (Alfalfa) sėklos AMRITA, 200 g“, „Ekologiškos džiovintos figos AMRITA, 700 g“, „Ekologiški kviečių želmenų milteliai AMRITA, 200 g“, „Ekologiški bertoletijų riešutai (braziliški) AMRITA, 20 kg“, „Ekologiškas maltas kuminas AMRITA, 5 kg“, „Ekologiškas kakavos sviestas AMRITA, 200 g“, „Ispaninio šalavijo (CHIA) sėklos AMRITA, 300 g“; **maisto papildus**: „Žolelių kapsulės Ašvaganda (Ashwagandha) ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „Triphala ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „Brahmi ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „B-skin ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ nurodė ir užsiminė apie žmogaus ligų gydymo ir profilaktines savybes ir apie kitas savybes, kai tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų, bei nepateikė privalomos pateikti

nuorodos „Maisto papildas“. Protokole nustatyta, jog reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt. Protokole tikslus reklamos sklaidos laikotarpis nenustatytas.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ispaninio šalavijo (CHIA) sėklos AMRITA, 300 g“ naudojo teiginius:

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Jose gausu <...>, mineralų, antioksidantų.“, „Chia sėklos <...> yra turtingiausias natūralus linoleninės rūgšties šaltinis.“, „Šių sėklų gelis gali pakeisti riebalus daugelyje jūsų mėgiamų patiekalų <...>.“;

-kuriais lyginami skirtingų kategorijų produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai: „Palyginus chia su grūdinėmis kultūromis (ryžiais, avižomis, kviečiais, miežiais, ir pan.), chia sėklos turi mažai angliavandenių – tik 7% jų sauso svorio.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Chia sėklos gali suteikti ilgalaikį sotumo jausmą ir gali padėti apsaugoti nuo alkio priepolių.“, „Mat šios sėklytės turi galingą stabilios energijos suteikiantį užtaisą.“, „Tikima, kad Chia sėklos gali padėti norintiems sureguliuoti kūno svorį, nes jose esantys baltymai bei kompleksiniai angliavandeniai užtikrina, jog cukraus kiekis kraujyje kis stabiliai, nesukeldamas staigių alkio priepolių.“;

-kurie neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „Baltymai padeda sumažinti alkio hormono – grelino – išsiskyrimą organizme.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiškas kakavos sviestas AMRITA, 200 g“ naudojo teiginius:

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Kakavos sviestas – kietos konsistencijos, lengvai lūžtant, kakava kvepiantis aliejus, kuriame trečdalį esančių riebalų sudaro sočioji stearino riebalų rūgštis <...>, kitą trečdalį – nesočioji oleino arba Omega-9 riebalų rūgštis, <...>.“, „Kakavos svieste gausu riebalų rūgščių, tarp jų – ypač vertingos oleino riebalų rūgšties (Omega-9), <...>, taip pat nemažai mineralų, vitaminų, antioksidantų, <...>, aminorūgščių, alkaloidų, <...> ir kitų biologiškai aktyvių medžiagų.“;

-kurie neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „<...> sočioji stearino riebalų rūgštis (būtent dėl jos aliejus yra kietas), nedidinti cholesterolio kiekio kraujyje, <...>“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „<...> kitą trečdalį – nesočioji oleino arba Omega-9 riebalų rūgštis, <...>, sauganti odą nuo pleiskanojimo, išsausėjimo, įtrūkimų <...>, minkštinanti, padedanti atkurti jos riebalinį barjerą ir sustiprinanti apsaugines funkcijas, teigiamai veikianči širdies ir kraujagyslių sistemos veiklą.“, „Kakavos svieste gausu riebalų rūgščių, tarp jų – ypač vertingos oleino riebalų rūgšties (Omega-9), teigiamai veikiančios kraujagyslių sistemą, taip pat <...> antioksidantų, saugančių nuo neigiamo aplinkos poveikio ir padedančių atitolinti ankstyvą senėjimą, aminorūgščių, alkaloidų, teigiamai veikiančių nervų sistemą <...>.“, „Vartojimas: kakavos sviestas labai minkština odą, padarydamas ją švelnią lyg šilkas; turi raminamųjų ir regeneruojamųjų savybių, stabdo raukšlių susidarymą, labai padeda siekiant išvengti strijų susidarymo nėštumo metu, minkština randus, drėkina sausą, šerpetotą odą, rekomenduotinas brandžiai, vystančiai, elastingumą praradusiai odai.“, „3. Skilinėja ir šerpetoja rankų oda? Palaikykite gabaliuką tarp delnų, kad sušiltų ir ištrinkite rankas. <...> Jei tinka rankoms, tiks ir sutrukinėjusiai kulnų odai.“;

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes: „<...> kitą trečdalį – nesočioji oleino arba Omega-9 riebalų rūgštis, <...>, sauganti odą nuo <...> uždegimų, <...>“, „1. Tai puiki pagalba nuo kosulio. Naudojimas: ištirpinti šiltame piene arba arbatoje ir gerti. 2. Palengvinti gerklės skausmą? Tada reikėtų valgyti.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiškas maltas kuminas AMRITA, 5 kg“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomasias savybes: „Nuo seniausių laikų šių augalų sėklos vartojamos medicinoje.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Kuminuose yra eterinio aliejaus, baltymų, kalcio, fosforo, magnio, vitaminų C, B, A ir kitų medžiagų.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Kmyniniai kuminai <...> gali padėti nuo <...> žarnyno dieglių, kuminų nuoviras (arbata) gali padėti gerinti apetitą, <...>.“;

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą “Ekologiški bertoletijų riešutai (braziliški) AMRITA, 20 kg“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: “<...>[selenas] padeda išvengti autoimuninių ligų, tokių kaip artritas, išsėtinė sklerozė, padeda išvengti degeneracinių ligų, tokių kaip vėžys, aterosklerozė.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „<...> [selenas] palengvina menopauzę, suteikia energijos, stiprina lytinį pajėgumą, <...>“, „Tiaminas <...> skatina normalų augimą, vaisingumą, laktaciją.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Bertoletijų riešutuose gausu seleno, magnio, tiamino (vitamino B1)).“;

-kurie neatitiko 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 274/2014, kuriuo taisoma Reglamento (ES) Nr. 432/2012 dėl tam tikrų leidžiamų vartoti teiginių apie maisto produktų sveikumą, išskyrus teiginius apie susirgimo rizikos mažinimą, vaikų vystymąsi ir sveikatą, sąrašo sudarymo redakcija lietuvių kalba (OL 2014 L 83, p. 1-37) nurodytų ir leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą formuluočių: „Jis [Magnis] stiprina kaulus ir nervų sistemą.“, „Selenas slopina laisvųjų radikalų susidarymą organizme, stiprina imuninę sistemą, atitolina senatvę, <...>“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą “Ekologiški kviečių želmenų milteliai AMRITA, 200 g” naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomasias savybes: „Vėliau, 1950-aisiais, Anmne Wigmore, novatoriška mitybos specialistė ir Hipokrato sveikatos instituto įkūrėja, publikavo kviečių želmenų kaip maistingai vertingo papildu veiksmingumą po to, kai ji suformavo dietą, paremtą kviečių želmenimis, sau pačiai gydyti, susirgus gaubtinės žarnos vėžiu. Per metus ji išgijo, o savo pasveikimą ji priskyrė gydosioms kviečių želmenų savybėms, kurie buvo esminiai jos žalio maisto dietos ir tikro maisto gydančiosios programos komponentai.“, „Pasakojamieji įrodymai teigia, kad jie gali <...> palengvinti daugelio negalavimų, susijusių su nusilpusia imunine sistema, simptomus.“;

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „Reguliarus kviečių želmenų vartojimas siejamas su mažesne gaubtinės žarnos vėžio tikimybe.“. „<...> svarbiųjų riebiųjų rūgščių omega 3,6 ir 9, kurios gali padėti užkirsti kelią širdies ligoms.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Potenciali kviečių želmenų nauda sveikatai pirmiausia buvo tiriama 1930-aisiais žemės ūkio chemiko dr. Charleso Schnaberio, kuris, tirdamas, kaip padidinti viščiukų vaisingumą ir augimą, pastebėjo, kad laisvai vaikščiančios vištos ieško ir valgo jaunas grūdų atžalas. Po to, kai į gyvūnų maistą buvo įdėtos kviečių želmenys, Schnaberis pastebėjo padidėjusią kaušinių produkciją ir greitesnį atitikti vištų mitybos reikalavimus, pateikdamas būtinų vitaminų, mineralų, baltymų, antioksidantų ir riebiųjų rūgščių rinkinį.“, „Nuo tada kviečių želmenys tapo populiariu detoksikuojančių režimų komponentu.“, „Pasakojamieji įrodymai teigia, kad jie gali padėti pašalinti iš kūno toksinus <...>.“, „Kviečių želmenyse taip pat gausu medžiagų, padedančių virškinimui ir gaubtinės žarnos valymui.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Juose [kviečių želmenyse] gausu antioksidantų, amino rūgščių, vitaminų, mineralų ir chlorofilo.“, „Su dideliu, 13% siekiančiu, baltymų kiekiu, kviečių želmenys kūnui suteikia amino rūgščių, reikalingų augimui, atstatymui, taip pat yra ir geležies šaltinis sveikiems raudoniesiems kraujo kūneliams, kurie išnešioja deguonį po kūną. Kviečių želmenyse taip pat gausu vitamino C ir E – jie abu yra antioksidantai, galintys padėti išvengti žalos ląstelėms ir atidėti senėjimo procesą – ir svarbiųjų riebiųjų rūgščių omega 3,6 ir 9, kurios gali padėti užkirsti kelią širdies ligoms.“;

-kurie neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „Buvo įrodyta, kad įtraukiant į maistą chlorofilo, jis duoda antioksidancinių rezultatų, neleisdamas formuotis laisviesiems radikalams, kurie gadina sveikas ląsteles ir gali sukelti vėžį.“;

-kuriais nurodomi organizmo funkcijų pasikeitimai, jei nevartojami ar vartojami tam tikri produktai, keliant vartotojams baimę ligų atsiradimu ar sveikatos sutrikimais: „Laikantis šios detoksikuojančios programos patariama, kad valgant tik sėklas, grūdus, nevirtus žalumynus ir kviečių želmenis, žmonės turėtų vengti perdirbto maisto ir chemikalų, nes jie, tikima, sukelia toksemijos ląsteles – pagrindinės visų negalavimų ir ligų priežasties – atsiradimą.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiškos džiovintos figos AMRITA, 700 g“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „Vaisių skaidulos taip pat yra veiksmingos regos silpnėjimo ir krūties vėžio prevencijai.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Figos <...> gerai padeda reguliuoti svorį.“, „<...> jos [figos] naudingos, kai sutrikusi širdies ir kraujagyslių sistemos veikla.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Džiovintose figose būna <...>, vitamino E, orovitamino A, daug kalio druskų (1161 mg proc.), kalcio (227 mg proc.), magnio (117 mg proc.), forforo (263 mg proc.) ir geležies (46 mg proc.), įvairių fermentų ir ląstelienos (6,19 proc.)“, „Figos turtingos kalciumu (svarbu kaulams) ir manganu. Figos, nors ir saldžios, turi žemą glikemijos indeksą, todėl yra sveikas saldumynas.“;

-kuriais pateikiama vartotojus klaidinanti informacija apie produkto sudėtį: „Džiovintose figose būna iki 37% cukraus (gliukozės, fruktozės), <...>“, kai pateiktoje produkto specifikacijoje cukrų nurodoma iki 52%.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiškos mėlynžiedės liucernos (Alfalfa) sėklos AMRITA, 200 g“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes: „Manoma, kad Liucerna (Alfalfa) yra viena pirmųjų žmonių žinomų vaistažolių. <...> Šiaurės Amerikos indėnai šį augalą vartojo geltais gydyti ir kraujo krešumui gerinti. 19-ajame amžiuje JAV gydytojai liucerną rekomenduodavo kaip tonizuojamąją priemonę sutrikus virškinimui, esant dispepsijai, pasireiškus anemijai, praradus apetitą siekiant, kad būtų geriau pasisavinamos maisto medžiagos.“.

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Veikliosios mėlynžiedės liucernos medžiagos: _ vitaminai A, D, B1, B12, B6, C, K, E; <...> - flavonai; - saponinai; - polinesočiosios riebalų rūgštys; <...>“, „Mėlynžiedės liucernos sėklose gausu organizmui reikalingų <...> vitaminų ir mineralų: <...> ir cinko. Taip pat yra boro, <...>“, „Dar vienas liucernų sėklų privalumas – jų sudėtyje yra augalinės kilmės fluoro, kuris reikalingas dantų emalio formavimuisi.“, „Liucerna yra viena iš nedaugelio augalų, kuriuose randama Vitamino D. Nors apskritai saulė yra geriausias šio vitamino šaltinis (jūs neturėtumėte maudytis ar prausti porą valandų po pasikaitinimo saulėje, nes galite nuplauti vitaminą surinktą odoje), vaistažolė neatsilieka ir gali kompensuoti saulutę žiemos metu ar pakeisti pasterizuotą, homogenizuotą vitamino D prisotintą pieną. Kitas svarbus elementas yra vitaminas B12. Dauguma dietologų tvirtina, kad jis yra randamas tik gyvūninės kilmės produktuose arba pieno produktuose.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Liucernų sėklos gali padėti mažinti <...> cukraus kiekį kraujyje, gerinti <...> kepenų darbą, <...> stiprinti imuninę sistemą. Liucernoje esantys izoflavonai pasižymi panašiu poveikiu kaip estrogenai, todėl liucerna dažnai vartojama menopauzės simptomams, karščio bangoms mažinti. Šis produktas taip pat gali padėti stimuliuoti prostatos sekreto išsiskyrimą, veikti kaip organizmo „šluota“, tad gali būti naudingas turintiems virškinimo problemų.“;

-kurie neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „Taip pat yra boro, kuris yra reikalingas norint palaikyti normalią kaulų struktūrą.“, „Liucernų sėklos gali padėti mažinti cholesterolio [kiekį] <...>, gerinti širdies [darbą] <...>“;

Protokole nustatyta, kad bendrovės tinklalapyje taip pat pateikiamos nuorodos į kitas internetines svetaines, kur užsimenama apie gydomąsias ar profilaktines savybes, ir pateikiami galimai neleistini naudoti sveikatingumo ar maistingumo teiginiai (pvz., <http://www.geragyventi.lt/2011/03/alfalfa-melynziude-liucerna/>).

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Kokosų sirupas BALI NUTRA, 300 g“ naudojo teiginius:

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Natūralus saldiklis. Vartototi vietoj įvairių saldiklių, kaip pagardą desertams, gėrimams, kepiniams. Turtingas amino rūgščių, mineralų. Turi žemą glikemijos indeksą (GI 35).“; „Šis sirupas – turtingas antioksidantų šaltinis: <...> Turi daug mikro ir makro elementų; Neturi pridėtinių saldiklių ir konservantų (tik natūraliai susidarantis cukrus).“;

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „MACA šaknies milteliai – stiprus afrodisiakas!“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes: „Maca šaknis buvo ir yra naudojama kaip <...> vaistas.“; „Maca poveikis vyrams: <...> 13. Gali padėti gydyti erekcijos disfunkcijos problemas. 14. Gali padėti gydyti nevaisingumą.“; „maca poveikis moterims: <...> 9. Gali būti naudojama pakaitinėje hormonų terapijoje (būtina pasitarti su gydytoju).“;

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „Taigi, jei ieškote <...> saugančio organizmą nuo ligų, produkto, neabejotinai Maca yra geriausias pasirinkimas.“; „Maca poveikis vyrams: <...> 5. Gali padėti išvengti depresijos arba mažinti simptomus.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Tyrimai rodo, kad Maca gali gerinti atmintį, didinti deguonies kiekį kraujyje, gerinti neuromediatorių funkcijas <...>. Taipogi gali suteikti daugiau energijos ir jėgų, gerinti imuninę sistemą.“; „Maca, kaip ir Goji uogos bei ženšenis, yra galingas adaptogenas. Ji turi organizmą balansuojančių ir stabilizuojančių (sureguliuoja limfinę, širdies ir kraujagyslių, nervų, raumenų sistemas) savybių. Remiantis neseniai atliktais tyrimais, adaptogenai sustiprina imuninę sistemą, o bendrą organizmo pajėgumą padidina 10-15%. Adaptogenai pagerina viso organizmo gebėjimą prisitaikyti prie sudėtingų bei stresinių situacijų.“; „Tyrimai rodo, kad vartojant Maca yra atstatoma hormoninė pusiausvyra – pasekmė: sutvarkomas ir antinksčių, atsakingų už adrenalino gamybą, darbas.“; „Maca poveikis vyrams: <...> 3. Gali padėti <...> gerinti imuninę sistemą. <...> 7. Gali padėti didinti DHEA hormono lygį. 8. Gali padėti sumažinti streso poveikį. <...> 12. Gali padėti padidinti testosterono lygį. <...> 15. Gali padėti kovoti su spuogais, kylančiais dėl hormonų pusiausvyros sutrikdymo.“; „Maca poveikis moterims: <...> 13. Gali padėti sureguliuoti mėnesinių ciklą. 14. Gali padėti mažinti nerimą. 15. Gali padėti kovoti su spuogais, kylančiais dėl hormonų pusiausvyros sutrikdymo.“;

-kuriais nurodė maistingąsias produkto savybes, tačiau neprisilaikė maistingumo teiginių naudojimo sąlygų: „Augale gausu vitaminų, mineralų <...>“, kai pateiktoje produkto specifikacijoje ti amino nurodoma 18,18%, vitamino B6 – 21,43%, o cinko – 4,1%.“;

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „Augale gausu vitaminų, mineralų ir aminorūgščių, todėl jis ypač rekomenduojamas dėl fizinio bei protinio darbo nusilpusiam organizmui.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Maca yra vertingas <...>, magnio, fosforo, kalio (2 g(!)/100 g), sieros, <...> ir mikroelementų (<...>, jodo, vario (6 mg/100 g), seleno, bismuto, mangano ir silikono) bei A (0,07 mg/100 g), <...>, C (3,1 mg/100 g) ir E vitaminų šaltinis.“, „Maca turi 20 įvairių aminorūgščių iš kurių septynios yra nepakeičiamos. Be to, yra puikus sterolių šaltinis – įskaitant tokius sterolius kaip: sitosterolis, campesterolis, ergosterolis ir ergostadienolis bei brasikasterolis.“;

-kuriais lyginami skirtingų kategorijų produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai: „Ji turi daugiau už kitus šakniavaisius (2,2%) lipidų (riebalų) (linolio rūgštis, palmitino rūgštis ir oleino rūgštis yra nepakeičiamomis riebalų rūgštimis).“; „Kaip šakninis augalas, ji turi penkis kartus daugiau baltymų ir keturis kartus daugiau skaidulų nei bulvės.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Spindulinės pupuolės MUNG AMRITA, 25 kg“ naudojo teiginius:

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Šios pupelės yra labai maistingos, gerai virškinamos, ir nesukelia pilvo pūtimo. Jose daug baltymų, maistingų skaidulų bei vitamino B1, geležies, magnio, fosforo, kalio ir vario.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto papildą „Brahmi ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „Brahmi anot Ajurvedos, padeda palaikyti gerą nervų sistemos funkciją, naudojamas kaip papildas galintis pagerinti proto aiškumą ir atmintį.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto papildą „B-skin ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „B-Skin (Beautiful Skin) ajurvedos žolelių mišinys gražiai odai.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto papildą „Triphala ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „Ajurvedinis žolelių mišinys galintis padėti valyti organizmą.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto papildą „Žolelių kapsulės Ašvaganda (Ashwagandha) ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „Gali padėti palaikyti gerą organizmo imuninės ir nervų sistemos funkciją, energijos apykaitą ir organizmo būklę“;

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes: „Ajurvedoje vartojama kaip pagalbiniė priemonė, esant streso sukeltiems negalavimams.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog šalia aukščiau minimų maisto produktų, maisto papildų aprašymų, naudojant sveikatingumo teiginius nepateikiamas privalomas pateikti teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos bei sveiko gyvenimo būdo svarbą ir šalia maisto papildų pavadinimų nepateikiama nuoroda „Maisto papildas“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog minėti teiginiai neatitinka: 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p.1), 16 straipsnio, 2006 m. gruodžio 20d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p.36) 3 straipsnio a ir e dalių, 5 straipsnio 1 dalies d punkto, 8 straipsnio 1 dalies, 9 straipsnio 1 dalies, 9 straipsnio 1 ir 2 dalių, 10 straipsnio 1 dalies, 2 dalies a punkto ir 3 dalies, 13 straipsnio 3 dalies, 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18) 7 straipsnio 1 dalies b punkto, 3 dalies ir 4 dalies a punkto, Lietuvos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto, Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432 „Dėl higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“ patvirtinimo“ 14 ir 15 punktų reikalavimų.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Eko pirk“ reklamoje naudojami teiginiai neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 4 dalies nuostatų, kurios draudžia reklamoje nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ir profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų bei maisto papildų reklamoje nepateikiama privaloma pateikti nuoroda „Maisto papildas“.

Protokole nurodyta, kad UAB „Eko pirk“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą.

Protokole nurodyta, kad UAB „Eko pirk“ bendradarbiavo, teikė prašomus dokumentus, ėmėsi veiksmų šalinant Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo nuostatų pažeidimus.

Protokole UAB „Eko pirk“ atstovai nurodė, jog gailisi ir pasižada ateityje neklaidinti vartotojų.

UAB „Eko pirk“ 2016-07-20 rašte Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai nurodė, kad darbuotojams jau ilgą laiką yra akcentuojama informacija, kad negalima dėti nepagrįstų teiginių, tačiau nebuvo į tai atsižvelgta. Bendrovė nurodė, kad po Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos pranešimo, interneto tinklalapis ir etiketės buvo peržiūrėtos dar kartą ir ištrinta nepagrįsta informacija. UAB „Eko pirk“ nurodė, kad reklama nebuvo skleidžiama ir platinama jokiais kitais reklamos platinimo būdais išskyrus interneto tinklalapį www.ekopirk.lt. Bendrovė nurodė, kad reklama buvo nedelsiant pašalinta. Bendrovė rašte paprašė bylą dėl UAB „Eko pirk“ nagrinėti žodinio proceso tvarka.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2016-08-18 posėdyje išklaušė bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus.

Tarnybos atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, jog Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Vilniaus valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba yra viską pateikusi ir papildomų dokumentų neturi.

UAB „Eko pirk“ Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijai žodinio posėdžio metu pateikė papildomus rašytinius argumentus.

UAB „Eko pirk“ atstovas (*duomenys neskelbtini*) nurodė, jog UAB „Eko pirk“ neginčija faktų, kurie nurodyti Protokole. Bendrovė buvo paskyrusi darbuotoją, kuris buvo atsakingas už produktų ženklimą, tačiau darbai nebuvo atliekami pakankamai kokybiškai. 2016 m. balandžio 14 dieną buvo gautas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pranešimas, kuriame buvo nurodoma, kad interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt pastebėti tam tikri neatitikimai; bendrovė kitą dieną Tarnybai atsakė, jog trūkumai bus pašalinti. UAB „Eko pirk“ atstovas (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad 2016 m. balandžio 21 d. dalis teiginių, neatitinkančių Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo buvo pašalinti, buvo atliktas tarnybinis patikrinimas, atsakinga darbuotoja už reklamą ir produktų ženklimą buvo atleista, o vėliau buvo priimta kita darbuotoja, turinti ilgametę patirtį kitose bendrovėse. UAB „Eko pirk“ atstovas (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad nauja darbuotoja – reklamos specialistė peržiūrėjo interneto tinklalapį, pakoregavo tekstus, daugelį dalykų išėmė, kadangi pati specialistė nurodė, kad kai kurie teiginiai nebūtinai pažeidžia galiojančius teisės aktus, bet galbūt yra abejotini arba nepakankamai pagrįsti. UAB „Eko pirk“ atstovas (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad tam tikra informacija interneto tinklalapyje galėjo būti skleidžiama nuo 2011 metų ir tik šiuo metu paaiškėjo, kad ji yra pažeidžianti teisės aktų reikalavimus. UAB „Eko pirk“ nurodė, kad per visą sklaidos laikotarpį interneto tinklalapis nėra ypatingai lankomas, nes internetinė parduotuvė nėra viena iš pagrindinių bendrovės pardavimų šaltinių, UAB „Eko pirk“ tiesiogiai tiekia vartotojams produktus parduotuvėse, prekybos centruose. UAB „Eko pirk“ atstovas (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad bendrovė ėmėsi operatyvių veiksmų šalinant trūkumus, pačių trūkumų neneigė, su tokia situacija bendrovė susidūrė pirmą kartą, su Tarnyba bendradarbiavo.

UAB „Eko pirk“ atstovas (*duomenys neskelbtini*) nurodė, jog atsižvelgiant į tai, kaip vyksta bendrovės pardavimai, internetinė prekyba užima labai mažą dalį pardavimų, todėl tiesioginės įtakos bendrovės apyvartai ar pelnui neturi. UAB „Eko pirk“ atstovas advokato padėjėjas (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad, kai buvo daryta bendrovės pardavimų analizė, internetinė parduotuvė nesudaro nei poros procentų prekių pirkimo srauto, palyginus su bendrovės pardavimais parduotuvėse ar prekybos centruose.

UAB „Eko pirk“ atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad buvusi darbuotoja, kuri buvo atsakinga už reklamą daugiau atsižvelgė į naujus produktus ir jų ženklimą, o vėliau galbūt visai nebetikrino straipsnių, kurie buvo publikuojami šalia produktų. UAB „Eko pirk“ atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad iki tol buvusi darbuotoja buvo atleista ir priimti du nauji darbuotojai, atsakingi už produktų ženklimą ir reklamą, tai - marketingo vadovė ir darbuotoja, atsakinga už produktų ženklimą. UAB „Eko pirk“ atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad su naujomis darbuotojomis dar kartą visi produktai buvo peržiūrėti, kai kurie produktai iš viso buvo pašalinti iš prekybos, kadangi paprašius tiekėjo pateikti kai kuriuos teiginius pagrindžiančius dokumentus, įrodymai nebuvo pateikti. UAB „Eko pirk“ atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad bendrovė prašo atsižvelgti į tai, kad internetinės parduotuvės pelnas yra nedidelis. UAB „Eko pirk“ atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad senesnius nei pusės metų straipsnius ir naujienlaiškius bendrovė visai ištrynė iš interneto tinklalapio www.ekopirk.lt. UAB „Eko pirk“ atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad nežino, koks yra interneto tinklalapio www.ekopirk.lt lankomumas, tačiau pardavimų interneto tinklalapyje yra nuo 3 iki 10 per dieną. UAB „Eko pirk“ atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad bendrovė sutinka su pažeidimu ir prašo skirti kuo mažesnę baudą.

UAB „Eko pirk“ atstovė (*duomenys neskelbtini*) nurodė, kad bendrovė, gavusi įspėjimą iš Tarnybos, stengėsi kuo skubiau viską ištaisyti ir atydziai viską peržiūrėti.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, išklausiusi bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija
k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo. Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateiktos informacijos matyti, jog maisto produktų ir maisto papildų reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt, susijusi su UAB „Eko pirk“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus maisto produktus ir maisto papildus, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Eko pirk“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Eko pirk“ skleista maisto produktų: „Spindulinės pupuolės MUNG AMRITA, 25 kg“, „MACA šaknies milteliai – stiprus afrodisiakas!“, „Kokosų sirupas BALI NUTRA, 300 g“, „Ekologiškos mėlynžiedės liucernos

(Alfalfa) sėklos AMRITA, 200 g”, “Ekologiškos džiovintos figos AMRITA, 700 g”, “Ekologiški kviečių želmenų milteliai AMRITA, 200 g”, “Ekologiški bertoletijų riešutai (braziliški) AMRITA, 20 kg“, „Ekologiškas maltas kuminas AMRITA, 5 kg“, „Ekologiškas kakavos sviestas AMRITA, 200 g“, „Ispaninio šalavijo (CHIA) sėklos AMRITA, 300 g“; maisto papildų: „Žolelių kapsulės Ašvaganda (Ashwagandha) ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „Triphala ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „Brahmi ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „B-skin ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt, turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs ar išgirdęs UAB „Eko pirk minėtų maisto papildų ir maisto produktų reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, kad šie maisto produktai ir maisto papildai pasižymi ligų gydymo, profilaktinėmis ir kitomis savybėmis, kurių neturi, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ispaninio šalavijo (CHIA) sėklos AMRITA, 300 g“ naudojo teiginius:

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Jose gausu <...>, mineralų, antioksidantų.“, „Chia sėklos <...> yra turtingiausias natūralus linoleninės rūgšties šaltinis.“, „Šių sėklų gelis gali pakeisti riebalus daugelyje jūsų mėgiamų patiekalų <...>.“;

-kuriais lyginami skirtingų kategorijų produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai: „Palyginus chia su grūdinėmis kultūromis (ryžiais, avižomis, kviečiais, miežiais, ir pan.), chia sėklos turi mažai angliavandenių – tik 7% jų sauso svorio.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Chia sėklos gali suteikti ilgalaikį sotumo jausmą ir gali padėti apsaugoti nuo alkio priepolių.“, „Mat šios sėklytės turi galingą stabilios energijos suteikiantį užtaisą.“, „Tikima, kad Chia sėklos gali padėti norintiems sureguliuoti kūno svorį, nes jose esantys baltymai bei kompleksiniai angliavandeniai užtikrina, jog cukraus kiekis kraujyje kis stabiliai, nesukeldamas staigių alkio priepolių.“;

-kurie neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „Baltymai padeda sumažinti alkio hormono – grelino – išsiskyrimą organizme.“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiškas kakavos sviestas AMRITA, 200 g“ naudojo teiginius:

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Kakavos sviestas – kietos konsistencijos, lengvai lūžtantis, kakava kvepiantis aliejus, kuriame trečdalį esančių riebalų sudaro sočioji stearino riebalų rūgštis <...>, kitą trečdalį – nesočioji oleino arba Omega-9 riebalų rūgštis, <...>.“, „Kakavos svieste gausu riebalų rūgščių, tarp jų – ypač vertingos oleino riebalų rūgšties (Omega-9), <...>, taip pat nemažai mineralų, vitaminų, antioksidantų, <...>, aminorūgščių, alkaloidų, <...> ir kitų biologiškai aktyvių medžiagų.“;

-kurie neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „<...> sočioji stearino riebalų rūgštis (būtent dėl jos aliejus yra kietas), nedidinti cholesterolio kiekio kraujyje, <...>“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: “<...> kitą trečdalį – nesočioji oleino arba Omega-9 riebalų rūgštis, <...>, sauganti odą nuo pleiskanojimo, išsausėjimo, įtrūkimų <...>, minkštinanti, padedanti atkurti jos riebalinį barjerą ir sustiprinanti apsaugines funkcijas, teigiamai veikianti širdies ir kraujagyslių sistemos veiklą.“, „Kakavos svieste gausu riebalų rūgščių, tarp jų – ypač vertingos oleino riebalų rūgšties (Omega-9), teigiamai veikiančios kraujagyslių sistemą, taip pat <...> antioksidantų, saugančių nuo neigiamo aplinkos poveikio ir padedančių atitolinti ankstyvą senėjimą, aminorūgščių, alkaloidų, teigiamai veikiančių nervų sistemą <...>.“, „Vartojimas: kakavos sviestas labai minkština odą, padarydamas ją švelnią lyg šilkas; turi raminamųjų ir regeneruojamųjų savybių, stabdo raukšlių susidarymą, labai padeda siekiant išvengti strijų susidarymo nėštumo metu, minkština randus, drėkina sausą, šerpetotą odą, rekomenduotinas

brandžiai, vystančiai, elastingumą praradusiai odai.“, „3. Skilinėja ir šerpetoja rankų oda? Palaikykite gabaliuką tarp delnų, kad sušiltų ir ištrinkite rankas. <...> Jei tinka rankoms, tiks ir sutrukinėjusiai kulnų odai.“;

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymąsias savybes: „<...> kitą trečdalį – nesočioji oleino arba Omega-9 riebalų rūgštis, <...>, sauganti odą nuo <...> uždegimų, <...>“, „1. Tai puiki pagalba nuo kosulio. Naudojimas: ištirpinti šiltame piene arba arbatoje ir gerti. 2. Palengvinti gerklės skausmą? Tada reikėtų valgyti.“.

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiškas maltas kuminas AMRITA, 5 kg“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymąsias savybes: „Nuo seniausių laikų šių augalų sėklos vartojamos medicinoje.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Kuminuose yra eterinio aliejaus, baltymų, kalcio, fosforo, magnio, vitaminų C, B, A ir kitų medžiagų.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Kmyniniai kuminai <...> gali padėti nuo <...> žarnyno dieglių, kuminų nuoviras (arbata) gali padėti gerinti apetitą, <...>.“;

Tarnyba Protokole nustatė, jog UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiški bertoletijų riešutai (braziliški) AMRITA, 20 kg“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „<...> [selenas] padeda išvengti autoimuninių ligų, tokių kaip artritas, išsėtinė sklerozė, padeda išvengti degeneracinių ligų, tokių kaip vėžys, aterosklerozė.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „<...> [selenas] palengvina menopauzę, suteikia energijos, stiprina lytinį pajėgumą, <...>“, „Tiaminas <...> skatina normalų augimą, vaisingumą, laktaciją.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Bertoletijų riešutuose gausu seleno, magnio, tiamino (vitamino B1)).“;

-kurie neatitiko 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 274/2014, kuriuo taisoma Reglamento (ES) Nr. 432/2012 dėl tam tikrų leidžiamų vartoti teiginių apie maisto produktų sveikumą, išskyrus teiginius apie susirgimo rizikos mažinimą, vaikų vystymąsi ir sveikatą, sąrašo sudarymo redakcija lietuvių kalba (OL 2014 L 83, p. 1-37) nurodytų ir leidžiamų vartoti teiginių apie sveikumą formuluočių: „Jis [Magnis] stiprina kaulus ir nervų sistemą.“, „Selenas slopina laisvųjų radikalų susidarymą organizme, stiprina imuninę sistemą, atitolina senatvę, <...>“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiški kviečių želmenų milteliai AMRITA, 200 g“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymąsias savybes: „Vėliau, 1950-aisiais, Anmne Wigmore, novatoriška mitybos specialistė ir Hipokrato sveikatos instituto įkūrėja, publikavo kviečių želmenų kaip maistingai vertingo papildu veiksmingumą po to, kai ji suformavo dietą, paremtą kviečių želmenimis, sau pačiai gydyti, susirgus gaubtinės žarnos vėžiu. Per metus ji išgijo, o savo pasveikimą ji priskyrė gydymosioms kviečių želmenų savybėms, kurie buvo esminiai jos žalio maisto dietos ir tikro maisto gydančiosios programos komponentai.“, „Pasakojamieji įrodymai teigia, kad jie gali <...> palengvinti daugelio negalavimų, susijusių su nusilpusia imunine sistema, simptomus.“;

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „Reguliarus kviečių želmenų vartojimas siejamas su mažesne gaubtinės žarnos vėžio tikimybe.“. „<...> svarbiųjų riebiųjų rūgščių omega 3,6 ir 9, kurios gali padėti užkirsti kelią širdies ligoms.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Potenciali kviečių želmenų nauda sveikatai pirmiausia buvo tiriama 1930-aisiais žemės ūkio chemiko dr. Charleso Schnaberio, kuris, tirdamas, kaip

padidinti viščiukų vaisingumą ir augimą, pastebėjo, kad laisvai vaikstančios vištos ieško ir valgo jaunas grūdų atžalas. Po to, kai į gyvūnų maistą buvo įdėtos kviečių želmenys, Schnaberis pastebėjo padidėjusią kaušinių produkciją ir greitesnę atitikti vištų mitybos reikalavimus, pateikdamas būtinų vitaminų, mineralų, baltymų, antioksidantų ir riebiųjų rūgščių rinkinį.“, „Nuo tada kviečių želmenys tapo populiariu detoksikuojančių režimų komponentu.“, „Pasakojamieji įrodymai teigia, kad jie gali padėti pašalinti iš kūno toksinus <...>.“, „Kviečių želmenyse taip pat gausu medžiagų, padedančių virškinimui ir gaubtinės žarnos valymui.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Juose [kviečių želmenyse] gausu antioksidantų, amino rūgščių, vitaminų, mineralų ir chlorofilo.“, „Su dideliu, 13% siekiančiu, baltymų kiekiu, kviečių želmenys kūnui suteikia amino rūgščių, reikalingų augimui, atstatymui, taip pat yra ir geležies šaltinis sveikiems raudoniesiems kraujo kūneliams, kurie išnešioja deguonį po kūną. Kviečių želmenyse taip pat gausu vitamino C ir E – jie abu yra antioksidantai, galintys padėti išvengti žalos ląstelėms ir atidėti senėjimo procesą – ir svarbiųjų riebiųjų rūgščių omega 3,6 ir 9, kurios gali padėti užkirsti kelią širdies ligoms.“;

-kurie neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „Buvo įrodyta, kad įtraukiant į maistą chlorofilo, jis duoda antioksidancinių rezultatų, neleisdamas formuotis laisviesiems radikalams, kurie gadina sveikas ląsteles ir gali sukelti vėžį.“;

-kuriais nurodomi organizmo funkcijų pasikeitimai, jei nevartojami ar vartojami tam tikri produktai, keliant vartotojams baimę ligų atsiradimu ar sveikatos sutrikimais: „Laikantis šios detoksikuojančios programos patariama, kad valgant tik sėklas, grūdus, nevirtus žalumynus ir kviečių želmenis, žmonės turėtų vengti perdirbto maisto ir chemikalų, nes jie, tikima, sukelia toksemijos ląsteles – pagrindinės visų negalavimų ir ligų priežasties – atsiradimą.“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiškos džiovintos figos AMRITA, 700 g“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „Vaisių skaidulos taip pat yra veiksmingos regos silpnėjimo ir krūties vėžio prevencijai.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Figos <...> gerai padeda reguliuoti svorį.“, „<...> jos [figos] naudingos, kai sutrikusi širdies ir kraujagyslių sistemos veikla.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Džiovintose figose būna <...>, vitamino E, orovitamino A, daug kalio druskų (1161 mg proc.), kalcio (227 mg proc.), magnio (117 mg proc.), forforo (263 mg proc.) ir geležies (46 mg proc.), įvairių fermentų ir ląstelienos (6,19 proc.)“. „Figos turtingos kalciumu (svarbu kaulams) ir manganu. Figos, nors ir saldžios, turi žemą glikemijos indeksą, todėl yra sveikas saldumynas.“;

-kuriais pateikiama vartotojus klaidinanti informacija apie produkto sudėtį: „Džiovintose figose būna iki 37% cukraus (gliukozės, fruktozės), <...>“, kai pateiktoje produkto specifikacijoje cukrų nurodoma iki 52%.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Ekologiškos mėlynžiedės liucernos (Alfalfa) sėklos AMRITA, 200 g“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes: „Manoma, kad Liucerna (Alfalfa) yra viena pirmųjų žmonių žinomų vaistažolių. <...> Šiaurės Amerikos indėnai šį augalą vartojo geltais gydyti ir kraujo krešumui gerinti. 19-ajame amžiuje JAV gydytojai liucerną rekomenduodavo kaip tonizuojamąją priemonę sutrikus virškinimui, esant dispepsijai, pasireiškus anemijai, praradus apetitą siekiant, kad būtų geriau pasisavinamos maisto medžiagos.“.

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Veikliosios mėlynžiedės liucernos medžiagos: _ vitaminai A, D, B1, B12, B6, C, K, E; <...> - flavonai; - saponinai; - polinesočiosios riebalų rūgštys; <...>“. „Mėlynžiedės liucernos sėklose gausu organizmui reikalingų <...> vitaminų ir mineralų: <...> ir cinko. Taip pat yra boro, <...>“. „Dar vienas liucernų sėklų privalumas – jų sudėtyje yra augalinės kilmės fluoro, kuris reikalingas dantų

emalio formavimuisi.“, „Liucerna yra viena iš nedaugelio augalų, kuriuose randama Vitamino D. Nors apskritai saulė yra geriausias šio vitamino šaltinis (jūs neturėtumėte maudytis ar prausti porą valandų po pasikaitinimo saulėje, nes galite nuplauti vitaminą surinktą odoje), vaistažolė neatsilieka ir gali kompensuoti saulutę žiemos metu ar pakeisti pasterizuotą, homogenizuotą vitamino D prisotintą pieną. Kitas svarbus elementas yra vitaminas B12. Dauguma dietologų tvirtina, kad jis yra randamas tik gyvūninės kilmės produktuose arba pieno produktuose.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Liucernų sėklos gali padėti mažinti <...> cukraus kiekį kraujyje, gerinti <...> kepenų darbą, <...> stiprinti imuninę sistemą. Liucernoje esantys izoflavonai pasižymi panašiu poveikiu kaip estrogenai, todėl liucerna dažnai vartojama menopauzės simptomams, karščio bangoms mažinti. Šis produktas taip pat gali padėti stimuliuoti prostatos sekreto išsiskyrimą, veikti kaip organizmo „šluota“, tad gali būti naudingas turintiems virškinimo problemų.“;

-kurie neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/koordinuojamą Bendrijos registrą: „Taip pat yra boro, kuris yra reikalingas norint palaikyti normalią kaulų struktūrą.“, „Liucernų sėklos gali padėti mažinti cholesterolio [kiekį] <...>, gerinti širdies [darbą] <...>“;

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Kokosų sirupas BALI NUTRA, 300 g“ naudojo teiginius:

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Natūralus saldiklis. Turtingas amino rūgščių, mineralų. Turi žemą glikemijos indeksą (GI 35).“, „Šis sirupas – turtingas antioksidantų šaltinis: <...> Turi daug mikro ir makro elementų; Neturi pridėtinių saldiklių ir konservantų (tik natūraliai susidarantis cukrus).“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „MACA šaknies milteliai – stiprus afrodiziakas!“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes: „Maca šaknis buvo ir yra naudojama kaip <...> vaistas.“, „Maca poveikis vyrams: <...> 13. Gali padėti gydyti erekcijos disfunkcijos problemas. 14. Gali padėti gydyti nevaisingumą.“, „maca poveikis moterims: <...> 9. Gali būti naudojama pakaitinėje hormonų terapijoje (būtina pasitarti su gydytoju).“;

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie profilaktines savybes: „Taigi, jei ieškote <...> saugančio organizmą nuo ligų, produkto, neabejotinai Maca yra geriausias pasirinkimas.“, „Maca poveikis vyrams: <...> 5. Gali padėti išvengti depresijos arba mažinti simptomus.“;

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi: „Tyrimai rodo, kad Maca gali gerinti atmintį, didinti deguonies kiekį kraujyje, gerinti neuromediatorių funkcijas <...>. Taipogi gali suteikti daugiau energijos ir jėgų, gerinti imunitetą.“, „Maca, kaip ir Goji uogos bei ženšenis, yra galingas adaptogenas. Ji turi organizmą balansuojančių ir stabilizuojančių (sureguliuoja limfinę, širdies ir kraujagyslių, nervų, raumenų sistemas) savybių. Remiantis neseniai atliktais tyrimais, adaptogenai sustiprina imuninę sistemą, o bendrą organizmo pajėgumą padidina 10-15%. Adaptogenai pagerina viso organizmo gebėjimą prisitaikyti prie sudėtingų bei stresinių situacijų.“, „Tyrimai rodo, kad vartojant Maca yra atstatoma hormoninė pusiausvyra – pasekmė: sutvarkomas ir antinksčių, atsakingų už adrenalino gamybą, darbas.“, „Maca poveikis vyrams: <...> 3. Gali padėti <...> gerinti imunitetą. <...> 7. Gali padėti didinti DHEA hormono lygį. 8. Gali padėti sumažinti streso poveikį. <...> 12. Gali padėti padidinti testosterono lygį. <...> 15. Gali padėti kovoti su spuogais, kylančiais dėl hormonų pusiausvyros sutrikdymo.“, „Maca poveikis moterims: <...> 13. Gali padėti sureguliuoti mėnesinių ciklą. 14. Gali padėti mažinti nerimą. 15. Gali padėti kovoti su spuogais, kylančiais dėl hormonų pusiausvyros sutrikdymo.“;

-kuriais nurodė maistingąsias produkto savybes, tačiau neprisilaikė maistingumo teiginių naudojimo sąlygų: „Augale gausu vitaminų, mineralų <...>“, kai pateiktoje produkto specifikacijoje vitamino nurodoma 18,18%, vitamino B6 – 21,43%, o cinko – 4,1%.“;

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „Augale gausu vitaminų, mineralų ir aminorūgščių, todėl jis ypač rekomenduojamas dėl fizinio bei protinio darbo nusilpusiam organizmui.“;

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Maca yra vertingas <...>, magnio, fosforo, kalio (2 g(!)/100 g), sieros, <...> ir mikroelementų (<...>, jodo, vario (6 mg/100 g), seleno, bismuto, mangano ir silikono) bei A (0,07 mg/100 g), <...>, C (3,1 mg/100 g) ir E vitaminų šaltinis.“, „Maca turi 20 įvairių aminorūgščių iš kurių septynios yra nepakeičiamos. Be to, yra puikus sterolių šaltinis – įskaitant tokius sterolius kaip: sitosterolis, campesterolis, ergosterolis ir ergostadienolis bei brasikasterolis.“;

-kuriais lyginami skirtingų kategorijų produktai bei nenurodomi maistinės medžiagos kiekio ir energinės vertės skirtumai: „Ji turi daugiau už kitus šakniavaisius (2,2%) lipidų (riebalų) (linolio rūgštis, palmitino rūgštis ir oleino rūgštis yra nepakeičiamomis riebalų rūgštimis).“; „Kaip šakninis augalas, ji turi penkis kartus daugiau baltymų ir keturis kartus daugiau skaidulų nei bulvės.“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto produktą „Spindulinės pupuolės MUNG AMRITA, 25 kg“ naudojo teiginius:

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginius ir nepateikiant tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas: „Šios pupelės yra labai maistingos, gerai virškinamos, ir nesukelia pilvo pūtimo. Jose daug baltymų, maistinių skaidulų bei vitamino B1, geležies, magnio, fosforo, kalio ir vario.“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto papildą „Brahmi ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „Brahmi anot Ajurvedos, padeda palaikyti gerą nervų sistemos funkciją, naudojamas kaip papildas galintis pagerinti proto aiškumą ir atmintį.“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto papildą „B-skin ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „B-Skin (Beautiful Skin) ajurvedos žolelių mišinys gražiai odai.“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto papildą „Triphala ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „Ajurvedinis žolelių mišinys galintis padėti valyti organizmą.“.

UAB „Eko pirk“, interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt reklamuodama maisto papildą „Žolelių kapsulės Ašvaganda (Ashwagandha) ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaūs teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą: „Gali padėti palaikyti gerą organizmo imuninės ir nervų sistemos funkciją, energijos apykaitą ir organizmo būklę“;

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes: „Ajurvedoje vartojama kaip pagalbinė priemonė, esant streso sukeltiems negalavimams.“.

Kaip minėta aukščiau, UAB „Eko pirk“ skleista maisto produktų ir maisto papildų reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt, galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jie padės nuo aukščiau minėtų sveikatos sutrikimų ir turės profilaktinį poveikį organizmui.

Atsižvelgiant į tai, teigtina, jog reklamose pateikta informacija galėjo daryti poveikį vartotojų ekonominiam elgesiui, t.y. paskatinti vartotojus įsigyti UAB „Eko pirk“ reklamuojamus maisto produktus: „Spindulinės pupuolės MUNG AMRITA, 25 kg“, „MACA šaknies milteliai – stiprus afrodisiakas!“, „Kokosų sirupas BALI NUTRA, 300 g“, „Ekologiškos mėlynžiedės liucernos (Alfalfa) sėklos AMRITA, 200 g“, „Ekologiškos džiovintos figos AMRITA, 700 g“, „Ekologiški kviečių želmenų milteliai AMRITA, 200 g“, „Ekologiški bertoletijų riešutai (braziliški) AMRITA, 20 kg“, „Ekologiškas maltas kuminas AMRITA, 5 kg“, „Ekologiškas kakavos sviestas AMRITA, 200 g“, „Ispaninio šalavijo (CHIA) sėklos AMRITA, 300 g“; maisto papildus: „Žolelių kapsulės Ašvaganda (Ashwagandha) ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „Triphala ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „Brahmi ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „B-skin ORGANIC INDIA, 60 kaps.“

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog prie konkretaus produkto pateikiamos nuorodos į kitus interneto tinklalapius, kuriuose skleidžiama informacija apie tam tikrą augalą, laikytina ne neutralia informacija, bet akivaizdžiai sietina su konkrečiu produktu, prie kurio pateikta nuoroda. Nagrinėjamu atveju Protokole nustatyta, kad bendrovės tinklalapyje taip pat pateikiamos nuorodos į kitas internetines svetaines, kur užsimenama apie gydomąsias ar profilaktines savybes, ir pateikiami galimai neleisti naudoti sveikatingumo ar maistingumo teiginiai (pvz., <http://www.geragyventi.lt/2011/03/alfalfa-melynziiede-liucerna/>). Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Eko pirk“ minėti produktai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojamas nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Eko pirk“, reklamuodama maisto produktus: Ekologiški bertoletijų riešutai (braziliški) AMRITA, 20 kg, „Ekologiški kviečių želmenų milteliai AMRITA, 200 g“, „Ekologiškos džiovintos figos AMRITA, 700 g“, skleidė teiginius apie onkologinių ligų prevenciją, o taip pat ir gydymą. Pažymėtina, kad UAB „Eko pirk“, kaip verslo subjektui, keliami didesni profesinio atidumo, rūpestingumo reikalavimai, todėl bendrovė privalėjo imtis priemonių klaidinančiai informacijai pašalinti. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Eko pirk“, reklamuodama minėtus maisto produktus ir maisto papildus vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų. Tuo UAB „Eko pirk“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

3. Dėl UAB „Eko pirk“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad maisto papildų reklamoje privalo būti nuoroda „Maisto papildas“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos

ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432, 4 punkte įtvirtintas maisto papildo apibrėžimas, kuris nustato, jog maisto papildas - maisto produktas, skirtas papildyti įprastą maisto racioną ir kuris vienas arba derinyje su kitomis medžiagomis yra koncentruotas maistinių ar kitų medžiagų, turinčių mitybinį arba fiziologinį poveikį, šaltinis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad šalia aukščiau minimų maisto produktų, gėrimų, maisto papildų aprašymų, naudojant sveikatingumo teiginius nepateikiamas privalomas pateikti teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos bei sveiko gyvenimo būdo svarbą ir nuoroda „Maisto papildas“. Atsižvelgiant į tai, jog UAB „Eko pirk“ interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt skleidė maisto papildų „Žolelių kapsulės Ašvaganda (Ashwagandha) ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „Triphala ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „Brahmi ORGANIC INDIA, 60 kaps.“, „B-skin ORGANIC INDIA, 60 kaps.“ reklamą, tačiau reklamoje nepateikė nuorodos „Maisto papildas“, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija daro išvadą, kad bendrovė nepateikė privalomos pateikti informacijos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija konstatuoja, kad UAB „Eko pirk“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 4 dalies nuostatą.

4. Dėl UAB „Eko pirk“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad buvo pažeistos Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 4 dalies nuostatos. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija taip pat atsižvelgė į tai, jog UAB „Eko pirk“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą, bei į tai, kad Protokole nėra nustatyta nukentėjusių asmenų.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė ir į tai, kad bendrovė reklamą skleidė apie 14 produktų bei į tai, kad maisto papildų ir maisto produktų reklamoje vartota teiginių apie įvairių žmogaus organizmo ligų profilaktiką ir gydymą, taip pat apie onkologinių ligų prevenciją ir gydymą, todėl skleista reklama galėjo paveikti onkologinėmis ligomis sergančius asmenis, kurie itin jautriai vertina su onkologinių ligų gydymu/prewencija susijusią informaciją.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Eko pirk“ reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.ekopirk.lt, taigi pasiekiami ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, atsižvelgė į tai, kad UAB „Eko pirk“ reklama buvo skleidžiama nuo 2016-03-31 iki 2016-04-21 (UAB „Eko pirk“ raštas dėl informacijos pateikimo).

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Eko pirk“ geranoriškai bendradarbiavo tyrimo metu, teikė paaiškinimus.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių byloje nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 ir 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 4 dalies pažeidimą skirti UAB „Eko pirk“ 800 (aštuonių šimtų) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nutarimo dėl baudos paskyrimo priėmimo dienos turi būti sumokėta į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius pavaduotoja,
pavaduojanti Valstybinės vartotojų
teisių apsaugos tarnybos direktorių

Neringa Baronienė